

החורף הירושלמי הראשון של מולוק בישראל עזב ברעם את שמי שכונת העולים בירושלים והושיב את האביב כירוש מלכותו. אדמות השדה סביב לצריף הדל התכסו בשמיכה ירוקה והתקשטו בפרחים אדומים וזעירים.

"אלו הם דם המכבים," הצביע עליהם הרצל והביט בה. הוא חיך.
"המכבים? איזה מכבים? שלנו? מה שבאים בחג החנוכה?"
צחקה.

לרגע הוא עצר את שטף דיבורו והביט בה בערגה. "איך עוברות שנות חיי ואני עדיין מאוהב בה, באשת איש, ואין איש יודע זאת." הוא עצר את נשימתו, חיך אליה ולחש מעומק נשמתו, "מולוק, כמה את יפה כשאת צוחקת."

שמש נעימה חיממה את ליבו של הרצל ואת גבה של מולוק. אוויר ירושלים היה יבש ומלטף.

מולוק התגעגעה לשבט הקטן שלה. היא התגעגעה לאברהים בעלה ולגולי בתה הצעירה, שנותרו מאחור בטהראן עד תום שנת הלימודים, עד שגולי תשלים את מבחני הבגרות. היא רצתה לחבק את בינה, נכרתה מבתה רַעְנָה האומללה, הבת הבכורה שחוותה את

מכת הבכורות מזרועו האלימה של בעלה. רַעְנָה נישאה ברוב פאר והדר לכן למשפחה עשירה, ולא ידעה כי בעלה חולה בנפשו. ועתה עול גידול ילדתה הקטנה כְּבֹד על צווארה. מולוק רצתה לחבק את הקטנה ולספר לה את סיפורי אָגָאִי סוּבָחִי, מספר הסיפורים הזורואסטרי, ברדיו טהראן. אך בינה הייתה עם אימה בשכונה ירושלמית הרחוקה מביתה של מולוק. רק הוֹמָה נשארה לה, בתה השנייה שמילאה את עולמה והייתה לה כבן שלא זכתה לו מעולם. הוֹמָה התגוררה ב'בית החלוצות' בלב העיר ושקדה על לימודי הרפואה.

עץ התאנה שהותיר אחריו הדייר הקודם פרש את כנפיו והֶצֵל בחסד וברחמים על גינתה הקטנה של מולוק. בבקרים, כשציפורי ירושלים קראו לה מעולם של חלום ושינה ובטרם מזגה לעצמה את כוס התה המהביל שלה, היא האכילה אותן בפיזורי לחם מאמש. פרחי אמנון ותמר שהרצל הביא עבודה מהמשתלה השתכנו מתחת לענפי התאנה. הם סובבו את ראשם אליה והביטו בה במבט מוכר, כמבטו של אברהים בעלה. מולוק עצמה את עיניה וראתה את אברהים, הוא היה כורע על ברכיו בחצר שלהם שם, סוגד לשמיים ושותל אחד אחד את שתילי אמנון ותמר האהובים עליו לפי הצבעים והגדלים שלהם. חצר אשר ראתה הרבה ולא גילתה לה מאומה.

באשמורת האחרונה של לילות האביב חלמה מולוק על אברהים. פעמים הוא התחלף בהרצל, מאהבה הנצחי, שהכירה לראשונה כשבא לטהראן בשליחות המדינה ומאז נפשה נקשרה בנפשו, ופעמים לבש את מעילו הארוך של אביה, שבכל החלומות נפרד ממנה רגע לפני שנשקה לידיו.

"למי אוכל לספר על החלום שלי?" תהתה. "חֹרֶשֶׁיֶד אחותי נשארה שם, ואני? מה אני?"

בבקרים, לפני ששכניה הסקרנים שלחו מבט אל ביתה ובטרם בואן של חברותיה, היא שטפה את פניה במי חליטת פטרוזיליה לניקוי העור ולהבהרתו, משכה את אצבעותיה על בטנה השטוחה ונהנתה מההקלה שהייתה מנת חלקה בשל הצמח שגידלה בגינה המבורכת שלה. אז היא עטפה את ראשה בשביס לכן שקוף, חיבקה את ספר התהילים של אימה, ישבה זקופה על שרפרף עץ דהוי, עצמה את עיניה והתמסרה לעולם מחשבותיה. כוס משקה זעפרן עם נענע להתחיל בה את יומה השמח עמדה לידה בסבלנות וחיכתה להרוות את גופה במשקה המלכים לבריאות ולהבאת רינה יומית. בעולמה הדמיוני הבהיר, היא עמדה על גשר חבלים. בצידה הימני צמחה חורשה צפופה של עצי אלון ולמרגלותיהם פָּרַח שדה פרחים צבעוניים והיה המפלט לחרדותיה. היא התמקדה בגשר המתנדנד, והחום המבטיח של אימא־שמש ליטף את גבה וארג לה אוהל אהבה מרשת לבנה מוזהבת על פני המים שזרמו בשקט מתחת לרגליה וצבעו את הנהר בירוק חי. מולוק נהגה להזמין את אברהים ואת בנותיה משם ומכאן לאוהל האהבה שלה, לחבק ולספר להם על געגועיה. הם ליטפו את פניה, וכסימן להשלמה עם מומה גם את הצלקת, זכר למחלת שושנת יריחו שחלתה בה בילדותה. הם הביטו בעיניה ועפו להם.

את הרצל הזמינה לבדו.

על גג הצריף, היונים הלכנות גרגרו בשוכך שהרצל בנה מארגז ירקות שהיא סחבה ממרכז השכונה. שתי יונים לבנות שהעניק לה חתנה לעתיד, סאשה הרוסי, ארוסה של הוֹמָה, היו לה לשומרות סוד. היא האכילה אותן בוקר אחר בוקר, והיונים החזירו לה אהבה. פעמים נדמה היה לה שהן ציפורי השלום אשר מחפשות את ליבה להמתיק אהבה.

יוני בר, כחולות כנף וגדולות גוף, פלשו לשובך היונים המאולפות והקימו מהומות אלוהים. יונה לבנת כנף נחתה על הענף הירוק של העץ, היטתה את ראשה ימינה והביטה במולוק בעיניה הסקרניות. מחזה החיזור של יון גאוותן אחרי יונה צעירה על גג ביתו של השכן בטהראן ופריחתה בטרם רכן עליה, צף ועלה בזיכרונה.

"איפה היונים של טהראן?" חשבה, "מתי זה היה?" היא סגרה את שערי עפעפיה והזתה את דמותה של רַעְנָה בכורתה בטרם נישואיה האומללים.

"כמו פרח היית, רַעְנָה," ניהלה איתה דו־שיח מאחורי עפעפיה. "ואיפה היונים ההן היום?" הצלקת שלא נפרדה ממנה בהקה וסימנה את הווייתה.

מאחר שכל ציפורי השכונה ויוני האהבה לא הספיקו לה, מולוק חפרה גומה בצידה הימני של החצר והניחה בה את גיגית הנחושת מאיראן. אחר מילאה אותה במי גשמים ושלחה בה דגי זהב אדומים, לבנים ושקופים.

מולוק לא הייתה לבד.

ספר התורה הגדול שהביאה עימה מבית־הכנסת בשכונת יוסף־אָבָאד בטהראן נח בפנינת המרגוע שלה והיה לה כחבר ותיק שאפשר לשתף אותו במחשבות. הרצל סגר את מעגל חמלת האלוהים. הוא נעץ במשקוף הצריף שלה מזוזה ארוכה מכסף ונשא תפילה לשלום האלוהים. עכשיו הכול מושלם, ביתה מבצרה.

"ביתך מבורך יהיה, אחותי."

מולוק צחקה. "אחותך? ממתי אני אחותך? אני זוכרת שקראת לי אימא, אבל אחות?"

הרצל צחק אף הוא, אך בתוכו ידע שמולוק מילאה עבורו את מקומה של כל אישה אהובה בחייו.

בלילות הלבנים של געגועים, חרדות וחוסר אונים ישבה מולוק צמודה לספר התורה הקדוש ושיתפה אותו בכל העובר בליבה. סודה הישן, המשותף לה ולהרצל, היה ככתר מועקה מתוק שישב על סגור ליבה. פרט לספר הקדוש העומד בצריף כהורה סלחן שיודע להקשיב ואינו פוצה פיו, לא היה לה את מי לשותף בכאבה. לא הייתה לה כתף לבכות עליה. היא כיסתה את המארז המגושם של ספר התורה בכיסוי נגודה, רשת שקופה ארוגה בחוטי מתכת מזהב אשר ייעדה לנדוניה של גולי. היא שמרה בקנאות על הנכס היקר שלה ולא ויתרה עליו. גם כשהרב מאיר הכהן, רבה של שכונת עיר-גנים בירושלים, הפציר וחזר והפציר בה להובילו בהוד ובהדר לבית-הכנסת של הפרסים, עמדה מולוק בסירובה.

"עד שאגא ג'ון יגיע," אמרה, וידעה שגם אז לא תוותר על הקדוש לה, אשר עומד לצידה בלילות, כהורה שנוטע בליבה ביטחון של אב לבתו האבודה.

הצריף הקטן של מולוק בשכונת העולים בירושלים היה מוקד עלייה לרגל עבור עולים יוצאי איראן. הם חיפשו אצלה מזור למכאוביהם, עצות לצרותיהם ותרופות קדומות למחלותיהם, תרופות מבית אביה שהייתה כה בקיאה בהן. החולים שמצאו את דרכם אליה זכו למבטי חמלה ונהנו מחוכמת הריפוי שירשה מסבה, שהיה רופא המלך בפרס והוריש מחוכמתו לבנו, אביה של מולוק. מולוק נתנה מענה גם לאכזבות שנחלו השכנים עם בואם לארץ המובטחת. היא ידעה לקרוא את נפשותיהם של הבאים, והעניקה להם פיסת אהבה והרבה משקאות מתוקים. היא ציידה אותם במיזמנות רבה בתרופות שהכינה, וידעה לרפא את גופם החולה ואת נפשם הפגועה. היא חיבקה את הנשים, לחצה את ידם של הגברים ושלחה אותם עם חיוך לדרכם. ניסיונה הרב בהבנת נפש האדם קישט את חייה. מולוק הייתה אימא של כולם.

מולוק.

בגינה הקטנה שסבבה את צריפה גידלה מולוק את ירקות העונה. החצילים הסגולים התלויים על השיח היו כדמעוטיה השחורות שהזילה מאז בואה לירושלים, והעגבניות סמוקות הפנים דמו לפניה המאושרות כשהרצל בא אליה. בפניה רחוקה צמחו עשבי המרפא שקטפה מהם והעניקה למבקשים את עצתה, ובעזרתם ריפאה את מכאוביהם.

דמותה האימהית והסבלנית של מולוק הייתה למוקד שיחה והערצה בשיחות אצל השכנות. חיוכה היה רך ומילותיה חמות. סְמוֹךְ הנחושת עמד בפנינת הישיבה וקנקן חרס פרחוני שמר על החליטה של תה ריחני לאורך היום. פרחי היסמין הלבנים והריחניים, שנקטפו בידיים נקיות, נחו בין עלי התה השחור והעניקו ארומה משכרת של ימי קדם. במוצאי השבת הראשונה של כל חודש העמידה מולוק סיר נחושת גדול על כיריים מאלתרות מחוץ לצריף ובישלה לכל תושבי השכונה אֶשׁ רֶשֶׁתָּהּ, המאכל החברתי המאחד של איראנים לעיתות שמחה ולנשיאת נדרים לחיים המביאים אושר. מולוק הזמינה את נשות השכונה להשתתף בשלבי הבישול האחרונים. היא נתנה בידן קומץ אטריות להשליך לתוך הסיר המבעבע ולשאול מאלוהיהן איחולים אשר יושבים בליבן ואין איש יודע על הלב הדואב. האימהות הגיעו עם קערות, והילדים זכו במאכל שלה בתוך כוסות משקה. היו שהאמינו בסגולות מיסטיות של התבשיל בסיר הנחושת של מולוק.

"מולוק חָנוּם, חֵיר אֵינְשֵׁאלָהּ, בשורות טובות, לכבוד מה אֶשׁ רֶשֶׁתָּהּ?" נהגו לתמוה על רוחב ידה ועל רוחב ליבה.
 "לכבודכם, יקיריי, לכבוד הארץ שלנו. לכבוד יהודי העיר." איש לא ניחש שבמעשה החסד שלה מבקשת מולוק לחפות על חטא אהבתה האסורה לגבר זר.

אצל השכנים היא הציגה את הרצל כאחיה החורג שעלה לישראל שנים רבות לפניו, וידו מושטת לה לעזרה. ביקוריו של הרצל היו בלתי סדירים, והם לא נמדדו בדקות ובשעות. עם בואו של הרצל הם סגרו את דלת הבית ופתחו את שערי החמלה.

השכנים הסקרנים והנשים הרכלניות כיבדו את הקשר של האח החורג עם נפשה של האישה הנשואה והמכובדת, האמינו ביושרה ובצדקנותה והעלו על נס את סבלנותה עד בוא בעלה ובתה. איש לא חשד שפקידי הסוכנות נענו לדרישותיו של הרצל ועיכבו את עלייתם של אברהים ובתו.

הרצל ביקש את מולוק לחיקו שלו בלבד.

אחרי שנים של קשרי אהבה סודית, היא התקשתה להחליט היכן להושיב את הרצל בחייה. התשוקה העזה של הימים שבהם עבדה בישיבה בטהראן פינתה את מקומה לאהבה ללא תנאי וללא הסבר. בבדידות ימיה ובהזיות לילותיה היא אימצה את הרצל לליבה. נפשותיהם נקשרו כאהובה לאוהב, כאם לבן, כאחות לאח. ועכשיו, אחרי חודשים של ריחוק, לאחר שהתרגלה לחסדיו של הרצל ולמגע הקסם שלו בשבילי חייה, אחרי שהתיישבה בצריפה הדל הרחק ממרכז ירושלים, בעיר-גנים, שכונת העולים עם הבתים החד-קומתיים, ואחרי שספר התורה שהיה לה המגן בחמלת האלוהים, עכשיו אברהים בעלה, כתר לראשה, גבר חייה ואבי בנותיה, אברהים הגביר עומד להגיע.

הרצל לא ידע את נפשו.

הרצל עצר במקומו הקבוע בעלייה לקסטל בדרך לירושלים והטיל את מימיו. עיניו הסקרניות והמחפשות הרפתקאות גילו

את הפרי העסיסי, רך ומתוק מבפנים וקוצני בחוץ, כמו הצברים ילידי ארצו.

"יש סברים בפרס? מולוק תאהב אותם. הם רכים ומתוקים כמו הנערים שטיפלה בהם בישיבה שעבדה בה בטהראן." הוא קטף למולוק מהפרי שגדל פרא כמוהו עצמו, בשדות. הפגישה הראשונה שלהם בישיבה שהקימה הסוכנות היהודית בלב טהראן הייתה זכורה לשניהם.

"באתי לקחת אתכם לארץ-ישראל," כך אמר אז. במילים אלה פתח את ליבה של מולוק, חדר לנפשה ללא רחמים, הרים אותה עד מלכות שמיים והפיל אותה לגן עדן של תשוקה וחטאים... הוא נזכר בבית הדו־קומתי שהסוכנות הקימה אז בטהראן, וקראה לנערים יהודים מערי שדה לבוא לשם, ללמוד ולהיות לרבנים צעירים, אשר בשוכם לעריהם ייקחו על עצמם את הנהגת קהילתם. מולוק הייתה להם לאם-בית, דאגה לצורכיהם, ליטפה את חייהם ושימשה כותל הדמעות לבכיים הצעיר. מולוק הייתה שם. היא הייתה שם כשהרצל הגיע במסווה של שליח ישראלי, והחמיצה לו פנים כשזימר לה, "באתי לקחת אתכם לארץ-ישראל".

מאז היה הרצל למאהב, לאח, לידיד ולמלווה בחייה של מולוק. ידיו החזקות, שערו הפלפל נמקי, השחור-לבן, מילותיו בהגייה פרסית משובשת וקומתו האיתנה היו לה לכותל המערבי שרק שמעה עליו. מולוק הפכה לאישה היחידה בחייו, היא הייתה לו המאהבת, המשענת, המרפאה, האחות והאם. מאז אותה פגישה ראשונה נפשותיהם נשזרו, שלו בשלה, ועמדו בגבורה במכשולים אסורים.

הרצל הפעיל את קשריו בסוכנות היהודית, שם קנה לעצמו ייחוס מיוחד, והשיג למולוק צריף מגורים בירושלים. ירושלים, על רחובותיה השקטים, השוק והכיכרות המעטות, הייתה

המפלט לצריכות הנפש של אישה שהביטה בשמיים וחיפשה את אלוהיה.

הרצל ישב בפיתו הקבועה בחצר הצריף של מולוק והרחיק את הקוצים מהפרי הקוצני שקטף לה בידיו החשופות, אותן הידיים המיומנות שידעו לפרק נשק חם וללטף נשים שחיפשו מושיע מהקוצים בחייהן והעניקו לו מתיקות וערגה.

בינה נכדתה הבכורה, בתה של רַעְנָה האומללה, רצה אחרי אליהו, התרנגול הצבעוני שיום אחד התעופף משום מקום והתמקם באורח קבע על גג ביתה של מולוק. אליהו התרנגול חש ביטחון בשוכך היונים, שהיה לו המפלט מאכזריות ילדי הכפר הערבי מעבר לגבול. אליהו התרנגול נס מרדיפותיה של בינה, פרש כנפיים וחזר למפלטו בין היונים. הוא זקף את ראשו וקרא לאלוהיו. הסרט הירוק שנשל מרגלו כמו הסיר כל שייכות לעֶבְרוֹ הבלתי ידוע. מולוק הרימה את הסרט והביטה בו כמוצאת אוצר שלם מימי דויד המלך בירושלים. בינה נשאה את ראשה אל מולוק, הרימה את ידיה, הושיטה את אצבעותיה הדקות ודרשה את הסרט. והנה בפעם הראשונה היא גילתה את הצלקת של האם הגדולה בצד השמאלי של פניה. הסרט נשכח, ידה הקטנה נשלחה אל התכשיט האכזרי שבורא עולם העניק לסבתה.

הדופק ברבדים האדומים העלה אותות מצוקה, וכדי להסיח את ליבה של החטטנית הקטנה, שלפה מולוק את הסרט הירוק של אליהו התרנגול, נפנפה בו מול עיניה וקשרה אותו על ענף עץ התאנה בחצר. "מֵאֵמָאן, מה זה?" שאלה בסקרנות בת הארבע. הדופק נרגע. "זו הבטחה שאָגָא ג'וֹן וגולי יגיעו אלינו מהר מאוד," חייכה מולוק.

בינה שכחה את המום בפניה של הכוהנת הגדולה והתמסרה לגעגועיה אל ידיו החמות של אברהים ולצחוקה המתגלגל של גולי הצעירה, ופתאום החרדה חצבה בליבה. "ואם ייפול הסרט? לא יגיעו?" חרדת הפעוטה ניבטה מעיניה השחורות. מולוק פרמה חוט אדום עבה מהצעף שלה וגם אותו קשרה על הענף. "הנה, כבר בטוח שיגיעו."

הרצל הביט בהן בחמלה. הסרטים הצבעוניים שמולוק ובינה קשרו תכופות על העץ הנדיב העניקו לו מראה צבעוני ומסקרן. מולוק קשרה את קופת 'קרן הקיימת' של הרצל אל גזע עץ התאנה. "בכל פעם שנבקש משאלה, נשלשל גרוש לקופה ולבסוף נעניק את הלירות לעניים."

עץ המשאלות נולד בחצרה של מולוק.

ניסיונה כאם־בית בטיפול בנערים בישיבה בטהראן, הסבלנות הרבה שסיגלה לעצמה לאורך השנים, השליטה שרכשה בכעסיה ובעיקר ההקשבה האינסופית לנשים עולות מאיראן שהתדפקו על דלת ביתה, הפכו את החצר של מולוק למוקד עלייה לרגל. היא פתחה את ליבה והמליצה להן לנהוג בויתור ובסבלנות. היא רקחה לצרותיהן שיקויים וכיבדה אותן בשִׁרְפָת, המשקה המתוק המהול בקל, ובכך הקלה את הגיהוקים הבאים מלחצים משפחתיים ומנשימות כבודות, מכובד החיים, ופתחה את פיהן בהבעת הכאב ושחרור האוויר מגרון הסתום. המשקה המתוק היה מעשה ידה. כשידיה קצרו מלהושיע או לעזור לשם חיוק אמונתן, היא הביאה אותן אל ספר התורה שעמד כאיש משמר אלוהים בפינת הישיבה. היא הסירה בטקסיות את הפרוכת המזוהבת, הצמידה את ידה של האורחת לקופסת הקסמים של בורא עולם ונטעה בליבה תקוות מרפאות.

נשים ירושלמיות חיפשו פתרון לבעיותיהן אצל רבנים צדיקים, אשר התיימרו לפתור להן אותן במילים ובברכות המוניות אשר